

MANDA

Ülkemizde; kaymak,sucuk,yoğurt
İtalya'da; Mozzarella
Asya'da ; iş, süt, et

İtalya'da "Siyah Altın"

Dünya'da toplam;

199 milyon 280.000 bin (199.280.000) baş manda

Dünya manda popölasyonunun %97'si ASYA kıtasında bulunuyor.

En çok manda sayısı Hindistan'da. (105 Milyon baş)

Manda kötü kaliteli kaba yemleri süte ve ete çevirebilir. Koyun gibi kısa otları tüketebilir. Güçlü hayvandır.

Asya'da sosyal yönü ağır basan Mandalar, daha çok Çin, Kamboçya, Vietnam ve Hindistan'da bulunurlar.

Ülkemizde Manda Sayısı:

1970 yılında	1.178.000 baş
1997 yılında	194.000 baş
2012 yılında	107.000 baş
2015 yılında	134.000 baş
2017 yılında	161.000 baş
2019 yılında	178.000 baş

Avrupa'da Manda Yetiştiriciliği yapan lkeler;

- İtalya
- Romanya
- Makedonya
- Bulgaristan
- Yunanistan

Ülkemizde Manda Yetiştiriciliği yapılan başlıca iller;

Sinop, Samsun, Çorum, Amasya, Afyon,
Balıkesir, Sivas, Muş, Diyarbakır ve
İstanbul

Manda

Bataklık Mandaları
(48 Kromozomlu)

Nehir Mandaları
(50 Kromozomlu)

Mezlezleme yapılabilir

Melezleri fertildir. (Doğum yapabilirler)

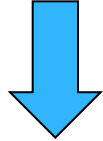
Melezler daha yüksek verimli olurlar.

Ülkemizdeki Manda ırkı:

Nehir Mandası

Akdeniz Mandası

Anadolu Mandası

hakan üstüner

Bataklık Mandaları ile Nehir Mandaları boynuz yapıları ile ayırt edilebilirler.

hakan iştiner

Mandaların gebelik süreleri 10,5 aydır.
(Sığırlardan 1 ay daha fazla)

hakan üstüner

hakan ištiner

Ortalama sürü büyüklüğü:

İtalya'da	90 sağmal
İran'da	34 sağmal
Türkiye'de	8 sağmal

Manda Sütü:

Ortalama %7-8 yağlı, %4,5 proteinli süt,
inek sütüne göre **Kolesterol oranı** yarısı kadar.

Manda Eti:

Daha az kolesterol, daha çok mineral.

Sığır etine göre kalsiyum, demir ve fosfor'dan daha zengin.

Sığır etine göre daha az yağlı et.

hakan üstüner

Manda Sütü:

Karoten A vitamininin içinde metabolize olduğundan,
süt beyaz renkte olup, ayrıca doğal antioksidan
tokoferol
(E vitamini) ihtiva eder.

hakan iistiner

Mandalarda suni tohumlama yapılabilir. Kızgınlıkları toplulaştırmak mümkündür. (Senkronizasyon)

hakan iistiner

Mandalarda kızgınlık döngüsü 21 gündür. Ancak değişkenlik gösterebilir. (18-26 gün)

- Kızgınlık süresi 12-15 saat
- Mevsimsel kızgınlık
- Günlerin kısaldığı aylar.

Östrus senkronizasyonu özellikle önerilir.

hakan üstüner

Verim arttırmak ve mizaç yönünden ıslah etmek için suni tohumlama ve seleksiyon yapmak yerinde bir uygulamadır.

İtalya'da Mandalar yıllar içerisinde verim ve mizaç yönünden ıslah edilmişlerdir.

hakan iştiner

İtalya'da seleksiyon süreci içerisinde mandaların süt verimi artmış, süt verimi ile birlikte süt yağı ve süt proteini de artış göstermiştir.

hakan üstüner

Karşılaştırma

Türkiye (Ortalama)

İtalya (Ortalama)

Yıllık verim:	1.000 kg
Yağ:	%6,6 -%7
Protein:	%4,2
Sağım süresi:	230 gün
İlk doğum yaşı:	36 ay
Mizaç:	Sert mizaçlı, azgın

2.223 kg
%8,3-%9
%4,8
270 gün
28-30 ay
Uysal, kolay yönetilebilir.

hakan iştiner

Malak Besiciliđi:

Erkek malaklar besicilikte kullanılır. Yađsız ve dűşűk kolesterolű et űretirler.

Kesime gönderme yaşı:

24-30 Ay

450-520 kg canlı ağırlıkta.

Randıman: Başı büyük ve derisi kalın olduğundan sığırlara göre daha düşük.